

Ιστορία Μεσαιωνικού και Νεότερου κόσμου Γλυπτική της Αναγέννησης

Εργασία των μαθητριών : Μενεγή Νίνα

Λιότση Σωτηρία

Καθηγήτρια: Α.Παπαμελετίου

Σχολικό έτος: 2013-14

Αναγέννηση

14^{ος} - 15^{ος} αιώνας

Για πρώτη φορά οι καλλιτέχνες , οι πολιτικοί και οι επιστήμονες διεκήρυξαν την ουμανιστική αρχή : « Πολλά είναι τα θαυμάσια αλλά τίποτα δεν είναι τόσο θαυμάσιο όσο ο άνθρωπος»

- Ο καλλιτέχνης ανέπτυξε την ατομικότητα της έκφρασης
- Μελέτησε την ανατομία και την προοπτική
- Δημιούργησε νέες αρχές οπτικής / βασιζόμενος στους ακριβείς νόμους των μαθηματικών και της γεωμετρίας.

Πρόδρομοι :

- Τζίοτο
- Ντούτσιο ντι Μπουονινσένια (Σιένα)
- Σιμόνε Μαρινί

Ο Ευαγγελισμός

Πόλεις :

πλούσιες εμπορικές πόλεις της Φλάνδρας.

όπως η Μπρύζ και η Γάνδη.

Η τοσκανική πόλη της Φλωρεντίας :

Αντιπροσωπευτικός ναός η Σάντα Μαρία ντε Φιόρε , « Ναός της Παναγίας των ανθέων»

Χαρακτηριστικά του:

- Γοτθικός στην βασική του δομή
- Στερεομετρικό σχήμα
- Καταγωγή από την αρχιτεκτονική της ρωμανικής περιόδου
- Επιβλητικότητα των αρχαίων κλασικών κατασκευών
- **1437 : Φίλιππο Μπρουνελέσκι**
- οκταγωνικός μεγαλόπρεπος τρούλος
- συγκροτείται από οκτώ έδρες ελαφρά κυρτωμένες
- αρμολογημένες ανάμεσα τους με ογκώδεις πέτρινες νευρώσεις
- θυμίζουν σταυρωτά τόξα γοτθικού θολού.

Η γλυπτική της Αναγέννησης

Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα η γλυπτική περιορίστηκε στα θρησκευτικά θέματα, η Αναγέννηση παρουσίασε ανανέωση των θεμάτων.

Κύριος στόχος είναι:

- ο ρεαλισμός
- η πιστή αναπαράσταση της πραγματικότητας.

Τα ανάγλυφα υιοθετούν θέματα της ελληνικής και ρωμαϊκής μυθολογίας.

Τα αγάλματα αποδίδονται τις περισσότερες φορές με πραγματικές ανθρώπινες αναλογίες ή και με μεγαλύτερα μεγέθη, όπως ο «**Δαβίδ**» του Μιχαήλ Άγγελου.

Οι καλλιτέχνες προσπαθούν να μιμηθούν τα αρχαία πρότυπα, κυρίως στην αναπαράσταση της κίνησης.

Τα χάλκινα γλυπτά γνωρίζουν άνθηση.

Τα γλυπτά δεν εξυπηρετούν αποκλειστικά διακοσμητικούς σκοπούς αλλά αποκτούν καλλιτεχνική οντότητα.

Οι αναπαραστάσεις του γυμνού σώματος δεν αποτελούν ταμπού όπως γινόταν στο Μεσαίωνα!

Αντρέα ντελ Βερρόκκιο

- Ο Αντρέα ντελ Βερρόκκιο (περ. 1436 – 1488), το πραγματικό όνομα του οποίου ήταν Αντρέα ντι Μικέλε ντι Φραντσέσκο ντέι Τσιόνι, ήταν Ιταλός ζωγράφος, γλύπτης και χρυσοχόος,[2] ο οποίος εργάστηκε στην Αυλή του Λορέντσο των Μεδίκων στην Φλωρεντία της πρώιμης Αναγέννησης. Υπήρξε δάσκαλος πολλών σημαντικών καλλιτεχνών, μεταξύ των οποίων ο Λεονάρντο ντα Βίντσι, ο Πιέτρο Περουτζίνο και ο Λορέντσο ντι Κρέντι. Γνωστότερο - και τελευταίο - έργο του είναι το άγαλμα του έφιππου Μπαρτολομέο Κολλεόνι στην Βενετία, το οποίο διεθνώς θεωρείται ως αριστούργημα. Σημαντικό έργο γλυπτικής θεωρείται, επίσης, και το άγαλμα "Ο Ιησούς και ο Θωμάς" (σήμερα στο Orsanmichele της Φλωρεντίας).

Δημιουργοί και έργα

Αντρέα ντελ Βερρόκιο

Μεγάλη εκφραστική δύναμη / περίπλοκες και παλλόμενες συσπάσεις.

Έργα του:

1. Άγιος Λουδοβίκος της Τουλούζης
2. Ιερεμίας
3. Η θυσία του Ισαάκ
4. Εσταυρωμένος
5. Εορτή του Ηρώδη
6. Αγάλματα Πίστεως και Ελπίδος
7. Δαβίδ (ο εικονιζόμενος)

Ντονατέλλο

Ο Ντονάτο ντι Νικολό ντι Μπέττο Μπάρντι, (1386 – 13 Δεκεμβρίου 1466), γνωστός και ως Ντονατέλλο, ήταν Ιταλός καλλιτέχνης και ειδικότερα γλύπτης, της Αναγέννησης. Τη φήμη του οφείλει κυρίως στα έργα τεχνοτροπίας basso rilievo, στα οποία εμφανίζονται οι νέες τάσεις στην εικονική προοπτική.

Ο Ντονατέλλο συνεισέφερε στη δημιουργία των γλυπτών που απεικονίζουν τους προφήτες. Περί τα 1409-1411 εργάστηκε στο άγαλμα του "Αγίου Ιωάννη του Ευαγγελιστή", το οποίο μέχρι το 1588 ήταν τοποθετημένο σε εσοχή της πρόσοψης του παλαιού καθεδρικού ναού· πλέον βρίσκεται στο Μουσείο Έργων του Καθεδρικού Ναού. Το εν λόγω έργο σηματοδοτεί την άρση της Γοτθικήςμανιέρας, προσεγγίζοντας στοιχεία του αναγεννησιακού νατουραλισμού και ουμανισμού. Πολλά στοιχεία του, όπως το πρόσωπο, οι ώμοι και το μπούστο, διέπονται από το παλαιό ύφος, ενώ τα χέρια και οι πτυχώσεις του ενδύματος τείνουν στο ρεαλιστικό ύφος.

Μιχαήλ Άγγελος

Ο Μικελάντζελο ντι Λοντοβίκο Μπουοναρότι Σιμόνι (6 Μαρτίου 1475 - 18 Φεβρουαρίου 1564), γνωστός περισσότερο ως Μιχαήλ Άγγελος, ήταν γλύπτης, ζωγράφος, αρχιτέκτονας και ποιητής της Αναγέννησης. Σήμερα αναγνωρίζεται ως ένας από τους σπουδαιότερους δημιουργούς στην ιστορία της τέχνης. Υπήρξε ο μοναδικός καλλιτέχνης της εποχής, του οποίου η βιογραφία εκδόθηκε πριν το θάνατό του, ο οποίος επέλεξε να τον τοποθετήσει στην κορυφή των καλλιτεχνών, χρησιμοποιώντας για τον Μιχαήλ Άγγελο το προσωνύμιο ο θειϊκός. Στα δημοφιλέστερα έργα του ανήκουν οι νωπογραφίες που φιλοτέχνησε για το Παπικό παρεκκλήσιο του Βατικανού (Καπέλα Σιξτίνα), το άγαλμα του Δαβίδ και η Πιετά (αποκαθήλωση) στην Βασιλική του Αγίου Πέτρου, στη Ρώμη.

Μιχαήλ Άγγελος

Γλύπτης και ζωγράφος έργο ζωής η Καπέλα Σιξτίνα

1. Εσταυρωμένος
2. Ηρακλής
3. Δαβίδ (ο εικονιζόμενος)

Ντονατέλλο

Τα αγάλματα του είναι αρχικά ισχνά και λεπτοφυή. Τα νεανικά σώματα πάλλονται από εντατική αλλά συγκρατημένη ενεργητικότητα / Θέμα: νεαροί ήρωες που αντιμετώπιζαν μόνοι τους την βία.

1. Δαβίδ (το πρώτο εντελώς γυμνό άγαλμα μετά την αρχαιότητα/ στημένο στο προαύλιο του ανακτόρου των Μεδίκων/ Σήμερα, μουσείο Μπαρτζέλλο)
2. Μάρκος Αυρήλιος

Δαβίδ

Ντονατέλλο

Μετά τα δύο αγάλματα των Αρετών για τον καθεδρικό της Σιένα, η δημιουργία του χάλκινου Δαβίδ, του πρώτου γυμνού της Αναγέννησης, φθάνει σε ουράνια κατάκτηση. Αρμονική γαλήνη, με τέλειες αναλογίες σε εξαιρετική ισορροπία, αποτελεί το κλασικό του έργο.

Λορέντζο Γκιμπέρτι

Ο Λορέντζο Γκιμπέρτι (περ. 1378 - 1 Δεκεμβρίου 1455) ήταν διακεκριμένος Ιταλός καλλιτέχνης της πρώιμης αναγέννησης, γνωστός περισσότερο για το έργο του στη γλυπτική.

Το 1401 συμμετείχε και κέρδισε σε καλλιτεχνικό διαγωνισμό για την ανάληψη του έργου κατασκευής δύο μπρούντζινων πυλών, για το βαπτιστήριο του καθεδρικού ναού της Φλωρεντίας.

Διασώζονται μέχρι σήμερα τα έργα του Γκιμπέρτι καθώς και του Φιλίππο Μπρουνελέσκι που επίσης συμμετείχε στο διαγωνισμό, για τις ανάγκες του οποίου τούς ανατέθηκε η κατασκευή ενός μπρούντζινου γλυπτού που θα αναπαριστούσε το βιβλικό θέμα της θυσίας του Ισαάκ.

Η Θυσία του Ισαάκ (βαπτιστήριο Παναγίας των ανθέων)

αξιόλογο κριτήριο για τις ικανότητες του γλύπτη
εμπνευσμένο από γοτθικό ρυθμό καθώς κάθε σκηνή είναι τοποθετημένη σε
τετράλοβο πλαίσιο

- Μπρουνελλέσκι : Δίνει στο κάθε πρόσωπο ανεξάρτητη ύπαρξη (ατομικότητα) και η σύνθεση του δεν είναι πολύ σφιχτοδεμένη.
- Γκιμπέρτι : Προσπαθεί να συνδυάσει τις λεπτομέρειες σ' ένα σύνολο οργανικό , απλό και αρμονικό (συλλογικότητα).

Μετά την ολοκλήρωση του έργου του για τον καθεδρικό ναό της Φλωρεντίας, ξεκίνησε να εργάζεται πάνω στην κατασκευή μίας ακόμα πύλης εισόδου, αυτή τη φορά για την ανατολική πλευρά του βαπτιστηρίου του ναού. Το έργο αυτό, το οποίο ο Μιχαήλ Άγγελος ονόμασε Η Πόρτα του Παραδείσου, ολοκληρώθηκε το 1452 και περιείχε δέκα βιβλικές σκηνές που φιλοτέχνησε ο Γκιμπέρτι.

Ο Γκιμπέρτι έδειξε ενδιαφέρον για το έργο άλλων καλλιτεχνών. Χαρακτηριστικό δείγμα αποτελεί η συνεργασία του με τον Φρα Αντζέλικο, στα πλαίσια της οποίας σχεδίασε το περίβλημα της εικόνας βωμού που φιλοτέχνησε ο τελευταίος για τη συντεχνία των εμπόρων λινών. Ο Γκιμπέρτι ισχυρίστηκε πως μόνο σε λίγα από τα σημαντικά έργα της πόλης του δεν είχε ο ίδιος συμμετοχή. Αν και πιθανά η δήλωση αυτή ενέχει το στοιχείο της υπερβολής, ο Γκιμπέρτι θεωρείται από τους καλλιτέχνες που μοιράστηκαν τις γνώσεις και το ταλέντο τους.

Βιβλιογραφία

Παγκόσμια Εγκυκλοπαίδεια της Τέχνης

Εκδόσεις : Φυτράκης

Εργάστηκαν οι μαθήτριες

- Αντωνία Μενεγή
- Σωτηρία Λιότση